Peace and Kanaut (Outrage) in Our Polarized World: Shabbat Shuvah 5784

R' Mordechai Torczyner – rabbi@ecdp.info

The Growth of Outrage

1. The Rebbetzin's Husband, Jerusalem Post Headlines Are Slamtastic (7/19/12)

Lindenstrauss slams parties over real estate (July 2)

Israeli, Vienna politician slam anti-Israel measure (July 2)

UTJ slams PM on Tal Law (July 2)

Lapid slams PM, religious parties over service law (July 3)

Yachimovich slams Plesner recommendations on Haredi draft (July 4)

Politicians from Left, Right slam Plesner report (July 4)

Student association heads slam Ariel boycott calls (July 4)

Amnesty slams China for Uighur crackdown (July 5)

China slams Clinton's criticism over Syria stance (July 7)

US slams idea that Iran can help resolve Syria conflict (July 10)

Top China paper slams Clinton's democracy comments (July 12)

Romney slams Obama for playing down threat of Hugo Chavez (July 12)

US Jews slam Levy report on legalizing outposts (July 15)

MK Atias slams treasury for not supporting public housing (July 17)

ADL slams Kotel replica as part of anti-abortion center (July 18)

Our Questions

- 1) Is Outrage necessarily bad, from the Torah's perspective?
- 2) How do we know when to choose Outrage?
- 3) When society is so bent on Outrage, how can we keep calm?
- 4) How does this relate to our internal teshuvah process, as we approach Yom Kippur?

Is Outrage necessarily bad, from the Torah's perspective?

- 2. קנא Devarim 4:24, Melachim I 19:10, Nachum 1:2, Zecharyah 1:14, Mishlei 24:19
- 3. קפד Yeshayahu 38:12, Yechezkel 7:25

4. Vayikra 19:17

Do not hate your brother in your heart; you shall surely educate/rebuke your friend, and you shall not bear sin for him.

5. Mishnah, Sanhedrin 7:5

מוציאים כל אדם לחוץ ושואלים את הגדול שבהן ואומרים לו "אמור מה ששמעת בפירוש," והוא אומר. והדיינים עומדין על רגליהן וקורעין ולא מאחין. והשני אומר אף אני כמוהו. והשלישי אומר אף אני כמוהו.

They take everyone outside, and they ask the greatest [witness], "Say what you heard, explicitly." He reports it. The judges stand on their feet and tear [their clothes] and never repair it. The second says, "Me too." And the third says, "Me too."

6. Talmud, Shabbat 55a

אמרה מדת הדין לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מה נשתנו אלו מאלו? אמר לה: הללו צדיקים גמורים, והללו רשעים גמורים. אמרה לפניו: רבונו של עולם, אם לפניך גלוי של עולם, היה בידם למחות ולא מיחו! אמר לה: גלוי וידוע לפני, שאם מיחו בהם - לא יקבלו מהם. אמרה לפניו: רבונו של עולם, אם לפניך גלוי - להם מי גלוי?

The trait of Justice said before Gd: Master of the Universe, what is the difference between these and those?

Gd responded: These are completely righteous, those are completely wicked!

It said: Master of the Universe, they ought to have protested, and they did not do so!

Gd responded: I know clearly that had they protested, the people would not have accepted it from them.

It said: Master of the Universe, if to You it is clear, to them is it clear?

7. Rabbi Moshe Chaim Luzzatto (18th century Italy), Mesillat Yesharim 19

מי שאוהב את חבירו אי אפשר לו לסבול שיראה מכים את חבירו או מחרפים אותו ובודאי שיצא לעזרתו - גם מי שאוהב שמו יתברך לא יוכל לסבול ולראות שיחללו אותו ח"ו ושיעברו על מצותיו

One who loves his friend cannot bear to see people strike him or shame him, and he will certainly come to his aid. Also, one who loves Gd cannot bear to see them desecrate Him c"v and transgress His mitzvot.

8. Talmud, Bava Batra 21a

קנאת סופרים תרבה חכמה

Jealousy among *sofrim* increases wisdom.

9. Anonymous (15th century), Orchot Tzaddikim, Shaar haKinah

... שאלמלא הקנאה אין העולם עומד, אין אדם נוטע כרם, ואין אדם נושא אשה, ואין אדם בונה בית... וכיון שקיום העולם תלוי בקנאה, ישים כל ... שאלמלא הקנאה אין העולם עומד, אין אדם נוטע כרם, ואין אדם נושא אשה, ואין אדם בונה בית.. ולעשות בו חסד לבני אדם. הקנאות לשם שמים. אם יבנה בית, יבנה בו חדר ללמוד בו תורה, ושיהא ביתו בית ועד לחכמים, ולהכניס בו אורחים, ולעשות בו חסד לבני אדם. "For without kinah, the world would not endure. No one would plant a vineyard, no one would marry, no one would build a house."... And since the world endures due to kinah, one should make all of his kinah altruistic. If he builds a house, he should include a room in which to learn Torah, and his house should be a place for sages to meet, and to host guests, and to perform chesed for people there.

How do we know when to choose Outrage?

10. Yonah 4:2

That's why I pre-emptively fled toward Tarsus, for I know that You are a gracious and merciful G-d, long-tempered and very generous, and You retract harm.

11. Mishnah, Avot 2:5

ולא הביישן למד ולא הקפדן מלמד.

And the bashful one will not learn, and the *kapdan* will not teach.

12. Talmud, Shabbat 30b-31a

לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי... לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד אמרו קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם, ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה:

One should always be humble like Hillel, and not a *kapdan* like Shammai... After some time the three met in one place, and they said: Shammai's *kapdanut* sought to chase us from the world, Hillel's humility brought us close beneath the Shechinah's shelter.

13. Shoftim 21:3

And they said: Why Hashem, Gd of Israel, should this happen in Israel, for a tribe to be lost today from Israel?

14. Talmud, Shabbat 33b

חזו אינשי דקא כרבי וזרעי, אמר "מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה!" כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: "להחריב עולמי יצאתם? חיזרו למערתכם!"

They emerged and saw people plowing and planting, and they said, "They abandon eternal life and pursue temporary life!" All that they looked at was incinerated immediately. A soft voice emerged and said to them, "You emerged to destroy My world? Return to your cave!"

15. Melachim I 19:10

And he said, "I have been outraged for Gd, Master of multitudes, for the children of Israel have left Your covenant, they have ruined Your altars, they have killed Your prophets, and only I remain, and they seek to take my life."

16. Rabbi Yekutiel Halberstam (Sanz-Klausenberger Rebbe, 20th century Poland/Romania/USA/Israel), Shefa Chaim קנאות אמיתית לשם שמים, היא רק באופן שאדם מישראל שרואה את חבירו נכשל בעבירה חמורה, מתמרמר ומצטער שעיניו רואות דברים כאלו, לבו כואב כל כך על עלבון השכינה עד שכמעט יורד מדעתו...

True *kanaut* for the sake of Heaven is only where a Jew sees his friend stumble in a serious sin, and he is embittered and pained that his eyes see such a thing. His heart is in such pain for the shame of the Shechinah that he almost loses his sanity...

17. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Sanhedrin 24:10

ובכל יהיו מעשיו לשם שמים ואל יהיה כבוד הבריות קל בעיניו שהרי הוא דוחה את לא תעשה של דבריהם וכל שכן כבוד בני אברהם יצחק ויעקב המחזיקין בתורת האמת

In all matters, the judge's deeds must be for the sake of heaven, and human dignity must not be light in his eyes for it overrides rabbinic prohibitions. All the more so regarding the dignity of the children of Avraham, Yitzchak and Yaakov, who embrace the Torah of truth!

18. Talmud, Taanit 4a

באי צורבא מרבנן דרתח, אורייתא הוא דרתחא ביה כו', אפילו הכי מיבעי למילף נפשיה בניחותא, שנאמר: 'והסר כעס מלבך'. When a (young) Torah scholar boils, it is Torah that is boiling within him... and yet he is obligated to conduct himself gently, as it is written (Kohelet 11:10), "And remove anger from your heart."

When society is so bent on Outrage, how can we keep calm?

19. Rabbi Shlomo Wolbe (20th century Germany/Sweden/Israel), Alei Shur II pg. 240

קשה הוא להוכיח, קשה כפליים הוא למחול. מי שלא עקר מלבו לגמרי את הקפידא והטינא אסור לו לומר בפה 'מחוּל לך מחוּל לך' כי זוהי גניבת דעת. ואם מישהו מבקש מחילה בערב יוה"כ ומוחלים לו בפה אך לא בלב, גוזלים לו את כפרת יוה"כ שלו...

It is hard to rebuke, it is doubly hard to forgive. One who has not entirely uprooted the *kepeida* and stain from his heart must not say "You are forgiven, you are forgiven," for that is deceitful. And if someone asks for forgiveness on Erev Yom Kippur and one forgives him verbally but not in his heart, he steals his Yom Kippur atonement from him...

20. Rabbi Shlomo Wolbe (20th century Germany/Sweden/Israel), Alei Shur II pp. 238-239

מי שאינו שם לב לעצמו אינו מרגיש כלל בקפידות שלו, הן כה טבעיות ופשוטות אצלו שהוא מתקשה לקבוע כי אמנם הוא מקפיד על מישהו... זוהי התחלת ההתלמדות, שנקבע לעצמנו זמן של דקות מספר בכל יום שבו נעיין אם אמנם נתעוררו לנו קפידות במשך היום... במשך הזמן נרגיש כי אמנם כן הקפדנו כמה פעמים ביום, לרוב על דברים קטנים: מישהו תפס מקומי הקבוע, מי שבא אחרי זינק לפני לאוטובוס, מישהו לא ענה לי באדיבות על שאלתי, וכדומה. פעמים קורה שמישהו נתן לי "עקיצה" בתוך שיחת רעים, זוהי כבר הקפידה היא יותר עמוקה.

One who does not pay attention to himself does not sense his own *kepeidot* at all; they are so natural and simple for him that he has difficulty realizing that he is *makpid* against someone... This is the start of education, to establish for ourselves a few minutes each day in which to examine whether *kepeidot* have actually arisen for us during the day... Over time we will realize that yes, we have had *kepeidot* several times that day, mostly for small things: someone took my regular seat, someone came after me and darted in front of me on to the bus, someone did not answer my question nicely, and the like. Sometimes someone gave me a "sting" in a conversation among friends; this is the deepest *kepeida*.

21. Rabbi Shlomo Wolbe (20th century Germany/Sweden/Israel), Alei Shur II pg. 241

אין לשחק עם מחילה. מעשה בהגה"צ ר' אליהו לופיאן זללה"ה שבא אדם לפניו ובקש מחילתו על שדיבר עליו שלא כהוגן. הגרא"ל הכריחו לספר לו בדיוק מה אמר עליו, ואחרי ששמע את דבריו הגיב: "אכן, דבר קשה הוא, ואינני יודע אם אוכל למחול לך, אבל תחזור אלי בעוד שבועיים, ועד אז אלמד הרבה מוסר על זה, אולי אצליח למחול לך בלב שלם."...

One may not play with forgiveness. Once someone came to Rav Eliyahu Lopian and asked his forgiveness for speaking improperly about him. Rav Eliyahu compelled him to tell him exactly what he said about him. After hearing it, he replied, "In truth, this is hard, and I don't know that I can forgive you. But come back to me in another two weeks, and until then I will learn much *mussar* about this, perhaps I will succeed in forgiving you with a complete heart."...

22. Rabbi Shlomo Wolbe (20th century Germany/Sweden/Israel), Alei Shur II pg. 239

...ונפעיל מחשבתנו מיד: "למה הוא דחף עצמו לתוך האוטובוס לפני? הוא בודאי קשה יום, ורוצה לכה"פ באוטובוס לשבת כמה דקות במנוחה – יבולע לו!"...

And we will activate our thoughts immediately: "Why did he push himself into the bus ahead of me? He is certainly suffering, and he wants at least to sit on the bus for a few minutes of rest. Let him have it!...

23. Rabbi Shlomo Wolbe (20th century Germany/Sweden/Israel), Alei Shur II pp. 239-240

מה יעשה אדם כאשר באמת העליבו אותו או פגעו בו? בזה חלה עליו מצוה דאורייתא: תוכחה... ואם לא הוכיחו וגם אינו מוחל לו בלבו הוא עובר על "לא תשנא"... וכמובן לא תהיה התוכחה בשצף קצף אלא דברי הערה קצרים, וברוח טובה ובהארת פנים.

What should someone do when, in truth, they have shamed him or harmed him? In this a biblical mitzvah applies to him: Rebuke... And if he does not rebuke him and he also does not forgive him in his heart, he violates, "Do not hate."... And of course, the rebuke should not be a flood of rage, but a brief alert, in a good spirit and in favor.

24. Rabbi Shlomo Wolbe (20th century Germany/Sweden/Israel), Alei Shur II pg. 242

מה יעשה אדם שלא יגיע כלל לידי הקפדה? הלא זה שכל ימיו מלאים הקפדות חייו אינם חיים – אך איך יחלץ מזה? מידה אחת ישנה, מי שניחון בה אינו קפדן: מידה זו היא בדיחות הדעת, הנקראת בפי העולם 'הומור', זוהי מידה שיש בה חמלה על קשי-יום, סלחנות לחלושי הדעת, עין חדה לחולשות בני אדם אך מבלי לזלזל בערכם, התעלות מעל למצבים מביכים, ראית האור בתוך השלילה והשלילה בתוך האור כאשר הפקחות והאהבה כרוכות זו בזו. רוח טובה נסוכה על אדם שיש בו בדיחות הדעת.

What should someone do to avoid ever coming to hakpadah? The one whose days are filled with hakpadot, his life is not a life! But how can he be freed of this? There is one trait, which one who is graced with it will not be a kapdan: This is the trait of bedichut hadaat, which the world calls "humor". This is a trait which includes compassion for the miserable, forgiveness for those who are upset, a sharp eye to perceive people's weaknesses but without diminishing their value, elevation above upsetting situations, seeing the light in the darkness and the darkness in the light when perceptiveness and love are wrapped up with each other. A good spirit is poured out upon a person who possesses bedichut hadaat.

How does this relate to our internal teshuvah process, as we approach Yom Kippur?

25. Steve Fishman, The Madoff Tapes, New York Magazine 2/25/11

And so, sitting alone with his therapist, in the prison khakis he irons himself, he seeks reassurance. "Everybody on the outside kept claiming I was a sociopath," Madoff told her one day. "I asked her, 'Am I a sociopath?' " He waited expectantly, his eyelids squeezing open and shut, that famous tic. "She said, 'You're absolutely not a sociopath. You have morals. You have remorse.' " Madoff paused as he related this. His voice settled. He said to me, "I am a good person."

26. Dr. Chaya Sima Koenigsberg, Teshuvah That Builds, Not Breaks, ou.org 8/30/19

Years ago, as a counselor at a Jewish summer camp, I watched a teenage camper leave a *shiur* in tears... The speaker challenged the campers, 'Were your *mitzvot* performed with all their details correctly? Did you have the correct intentions in mind? That we all have sins is a given, but did you realize your 'good' deeds were not even good enough?' Overwhelmed by the vision of a heavenly scale weighed down by both *averot* and sub-par *mitzvot* towards a guilty verdict, the camper picked herself up mid-*shiur* and left in despair.

27. Rabbi Elazar Pappo (18th-19th century Bulgaria), Pele Yoetz אסד

וביותר ויותר יגדל החיוב עשות חסד עם עצמו וגופו, "וגומל נפשו איש חסד" (משלי יא) וכמו שאמרו על הלל הזקן שכשהיה הולך לאכול היה אומר אלך ואגמול חסד עם אכסניא שיש לי דהיינו נשמתו...

Even greater is the obligation to perform *chesed* with one's self and body; Mishlei 11:17 says, "One who gives to himself is a man of *chesed*." And as they said of Hillel the Elder: When he dined he said, "I will go perform *chesed* for my guest," meaning his soul...

28. Rabbi Natan Zvi Finkel, Chaim, Or haTzafun

שאף אחרי כל הירידות והנפילות, כח נפלא אצור בקרבו, שבעזרתו יכול הוא לתקן את עוות חטאו ולפשט את כל העקמומיות, ללבוש את צורתו האמיתית בלי צמצום ומיעוט קומה, יכול הוא לשוב לאיתנו להתעלות עם כל הבריאה. ואם יש בו כח נפלא זה, כיון שנשאר חי כבר זכה בדין – בדמוס יצא... החיים הוא הדמוס. היוצא לנו מזה: כל מי שיחובר אל החיים – יש בטחון.

[A]fter all of the descending and falling, a wonderful power remains stored within a person, with which he can mend the distortion of his sin and straighten all that is crooked, to wear his true form without reduction and diminution of his height. He can return to his strength and be elevated with all of creation. And if he has this wonderful power, then when he is granted life he has already won in judgment – he has been pardoned... For life is the pardon itself. Our conclusion is this: All who are connected to life – have hope.